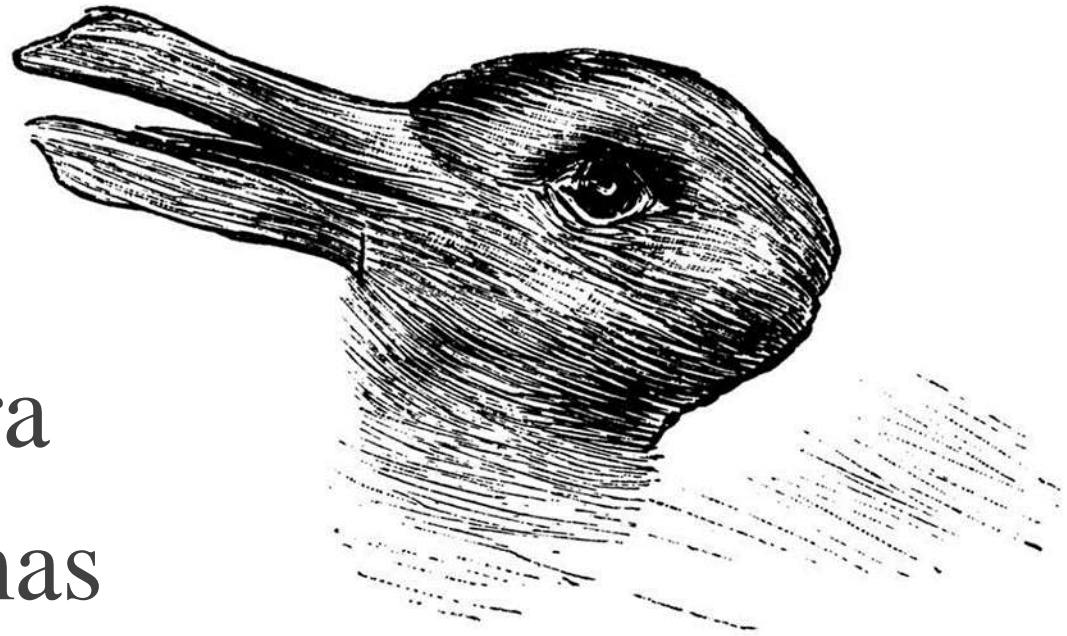

Kompetencijomis grįstas ugdymas mokykloje: kultūra, struktūros, procesai, aplinkos

Irma Kačinauskienė
Prienų „Žiburio“ gimnazija

2023 05 04

Elektrėnų ŠPC
Respublikinė metodinė-praktinė konferencija

Pusiausvyra
Skirtingumas
Informacijos
interpretavimas
Pasirengimo lygis

ieškome

- Asmens prekės ženklo formuotojo
- Socialinių tinklų darbuotojo
- Laiko banko atstovo
- Virtualios netvarkos tvarkytojo
- Duomenų atliekų tvarkytojo
- Klimato kaitos policininko
- Nišinių naujienų transliuotojo
- Alternatyvių transporto priemonių vairuotojo
- Klimato kaitos švelninimo specialistų
- Kosminių ekskursijų gidų
- Kosmoso architektų
- Atminties stiprinimo chirurgo
- Senolių gerovės vadybininko
- Genetiškai modifikuotų augalų ir galvijų ūkininko
- Nanomedicinos specialisto
- Kūno dalių gamintojo...

Objektyvi perspektyva

(Simon Senek)

Jaunoji karta – jai nevadovaujama:

- Auklėjimas
- Technologijos
- Nekantrumas
- Aplinka

**Laimėti ar
pralaimėti?**

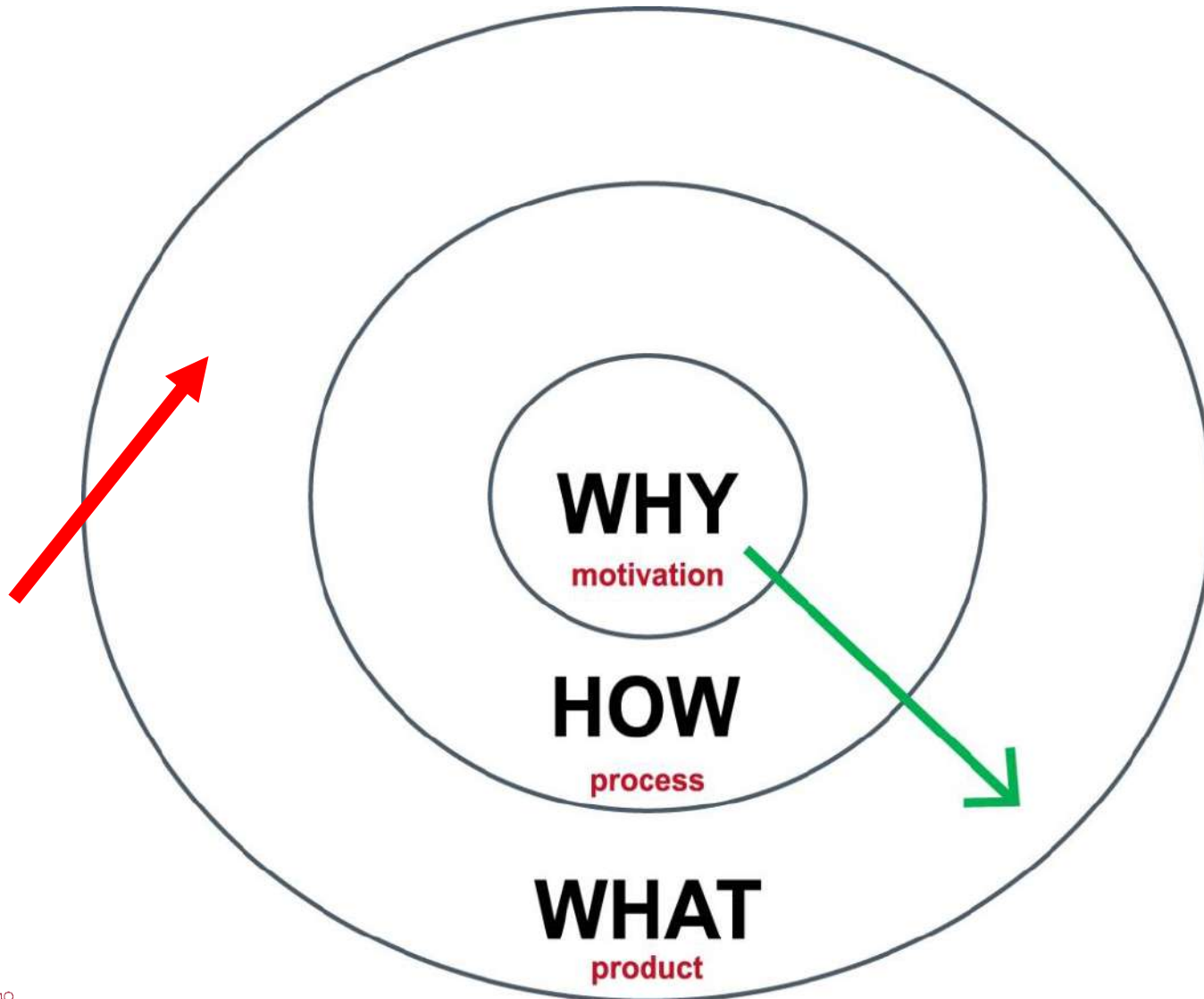

Z karta (2004–2023) jauniausia, besiformuojanti karta

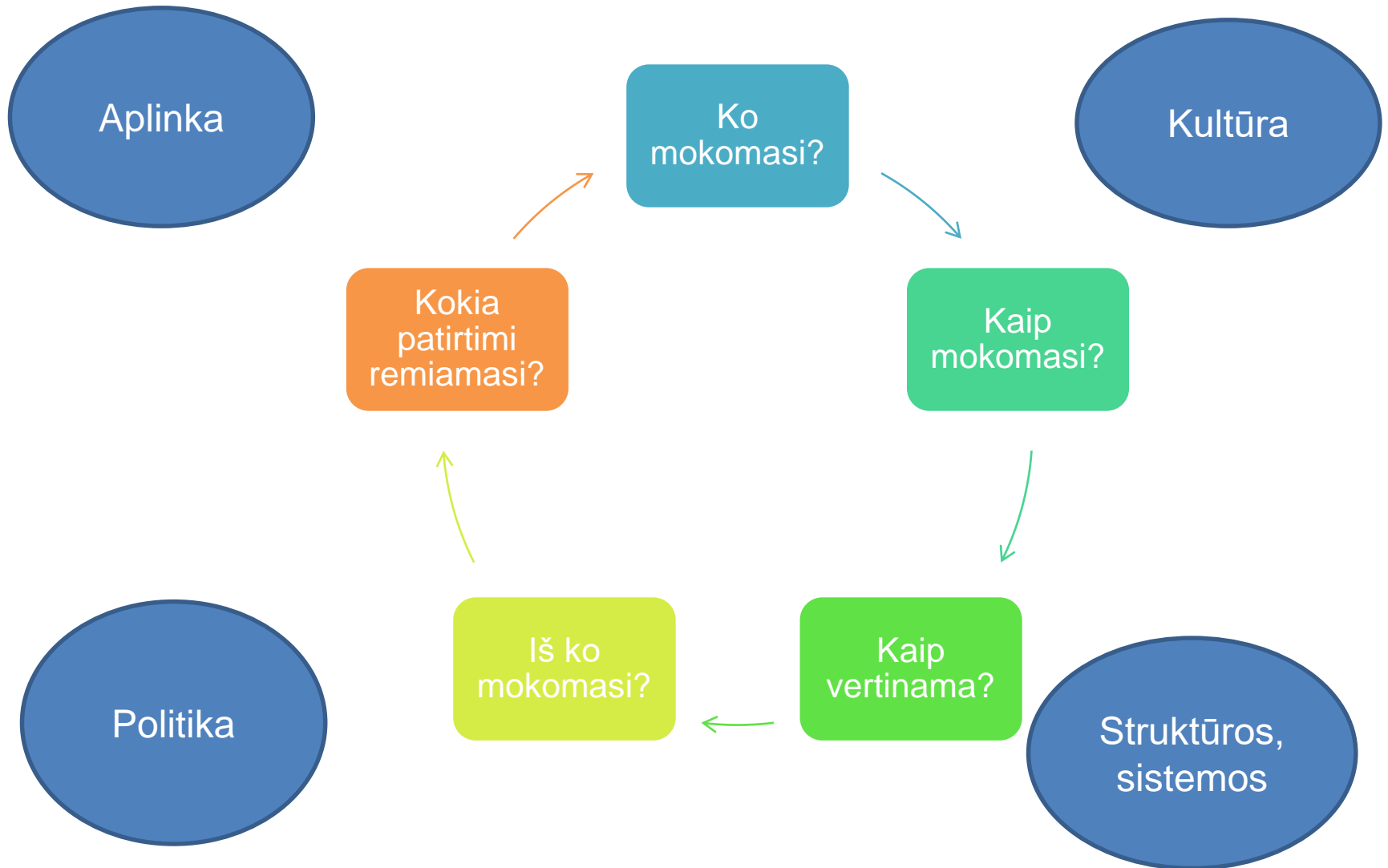
- Z karta gimė materialinių gėrybių pertekliaus laikotarpiu pasaulyje, kurio visas sritis užvaldžiusios technologijos.
- Z karta technologijomis naudojasi nuo pat gimimo. Ši karta daugiausiai išmoksta žiūrėdama filmuotą medžiagą, o ne skaitydama literatūros kūrinius ar straipsnius ir diskutuodama apie juos.
- Z karta nevaržo savo elgesio, nieko nebijo, sunkiai tvarkosi su iššūkiais, linkę į depresiją, sunkiai užsibrėžia tikslą.
- Dar būdami vaikai jie žino savo teises, bet pamiršta pareigas.
- Jie nepastovūs nei veikloje, nei bendravime: nepatiko žmogus – santykiai baigti.

Auksinis ratas

Ugdymo turinys/programa

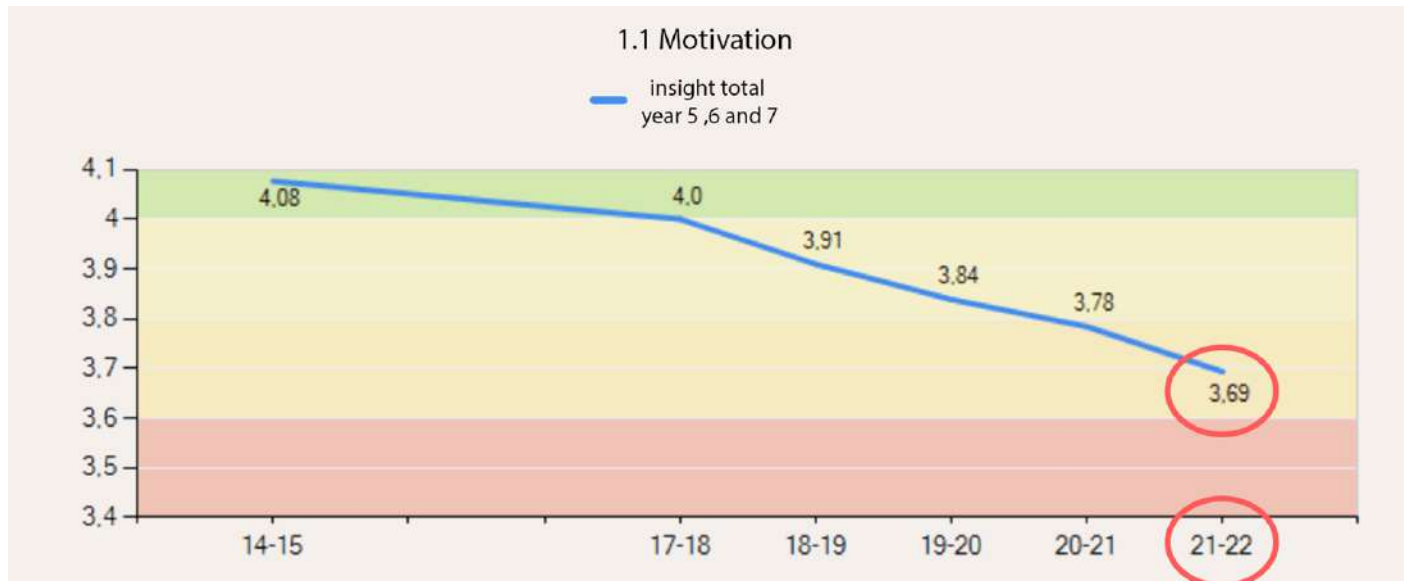
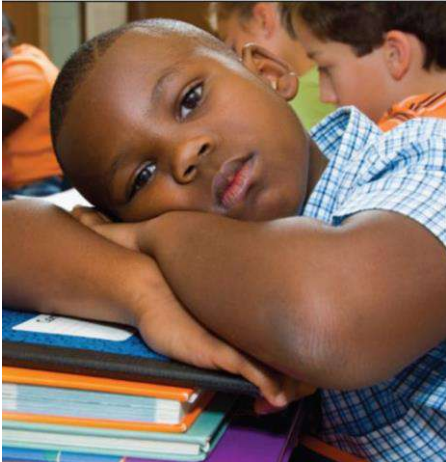
Švietimas – sąstingyje

- Mažai pažangos nuo 2000 (ir anksčiau)
- Mažtantis mokinių susidomėjimas, įsitraukimas į tradicinį mokymą;
- 15-19 metų ir 20-24 metų jaunimas patiria nerimą ir stresą, ypač gerai besimokantys ir sėkmingi mokiniai.

Fullan 2022

Mokinių mokymosi motyvacija smunka

Tradicioninis mokymas ir vertinimas

1. Mokytojas moko

2. Mokiniai atlieka užduotis (dažniausiai individualiai)

3. Mokytojo apibendrinamas vertinimas

4. Standartizuoti testai arba egzaminai mokytojų kontrolei ir mokinių „motyvavimui“

Education at a Standstill

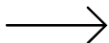
- Little Improvement since 2000 (and earlier)
- Dwindling interest in traditional schooling
- Youth 15-19; and 20-24 at sea (just to name two groups)
- Anxiety and stress on the rise for all groups including the high performers

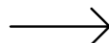
LEARN LAB

Progresyvioji pedagogika

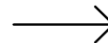
Aktyvinimas,
susidomėjimas

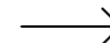
Tyrinėjimas

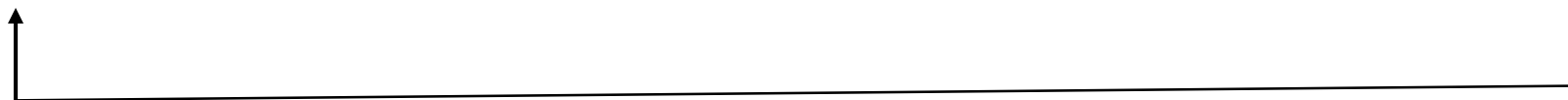
Žinių gilinimas

Mokinių
Kūryba

Dialogas,
pristatymas

Lindvig, 2023, M.Fullan,2022

Kompetencijos apibrėžimas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme

Gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma.

Kompetencijomis grįstas ugdymo turinys

Komunikavimo kompetencija

tai asmens gebėjimai kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas) etiškai naudojantis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis ir technologijomis

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata

Kūrybiškumo kompetencija

gebėjimas tyrinėti, generuoti, kurti, vertinti sau ir kitiems reikšmingas kūrybines idėjas, produktus, problemų sprendimus

Skaitmeninė kompetencija

tai asmens gebėjimas pažinti ir įvaldyti skaitmenines technologijas, kritiškai ir atsakingai naudotis jomis mokantis, dirbant ir dalyvaujant visuomenės gyvenime

Pažinimo kompetencija

tai motyvacija ir gebėjimai pažinti save ir pasaulį, įgyjami įsisavinant [perimant] žmonijos kultūrinę patirtį. Ji apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus

Pilietiškumo kompetencija

tai vertybės, nuostatos, supratimas ir praktinio veikimo gebėjimai, įgalinantys ugdyti pilietinį tapatumą ir stiprinti pilietinę galią, kartu su kitais kūrybiškai ir socialiai atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą tarptautinėje bendrijoje

Kultūrinė kompetencija

tai kultūrinis sąmoningumas, pagrįstas žiniomis apie savo tautos, savo šalies, Europos ir pasaulio kultūros tradicijas, kultūrų įvairovę, dabarties kultūros reiškinius

Kompetencijų sudarantys sandai

- **Žinios:** dalykinės, tarpdalykinės, procedūrinės ir episteminės.
 - ✓ **Dalykinės** žinios apima sąvokas, išsamų turinį, kurio mokomasi konkretaus dalyko.
 - ✓ **Tarpdalykinės žinios** sieja vieno dalyko turinį su kitų dalykų turiniu.
 - ✓ **Procedūrinės žinios** apima supratimą, kaip atlikti veiksmą tam tikra seka. Procedūrinės žinios gali būti susijusios su viena sritimi arba gali apimti daugiau sričių.
 - ✓ **Episteminės žinios** – tai supratimas, kaip mąsto ir dirba tam tikros srities ekspertai ir tyrėjai.
- **Gebėjimai:** kognityviniai, metakognityviniai, emociniai, socialiniai ir praktiniai.
- **Vertybinės nuostatos:** asmeninės, bendražmogiškos ir visuomeninės.

	Pažinimo kompetencija
	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija
	Kūrybiškumo kompetencija
	Pilietiškumo kompetencija
	Kultūrinė kompetencija
	Komunikavimo kompetencija
	Skaitmeninė kompetencija

- Visos kompetencijos yra svarbios ir ugdomos įgyvendinant visas Bendrąsias programas.
- Kiekvienos kompetencijos ugdymo intensyvumas priklauso nuo konkrečios Bendrosios programos.
- Kompetencijos dalykų bendrosiose programose išdėstytos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą, pradedant nuo didžiausio.
- Kompetencijų ugdymo rezultatai nurodyti dalykų pasiekimų aprašuose

Kompetencijų ugdymo ypatumai

- Kompetencijoms ugdyti reikia ilgesnio laiko, svarbus nuolatinis grįžtamasis ryšys;
- Kompetencijos atsiskleidžia per veiklą, galimi įvairūs kompetencijų raiškos būdai;
- Vertybes geriausiai atskleidžia mokinio pasirinkimai ir veikla;
- Mokinių asmeninės savybės, gabumai ir polinkiai, mokyklos ir namų aplinka daro didelę įtaką mokymuisi, kompetencijų ugdymui;
- Mokytojų dėmesys mokinio savijautai klasėje prisideda prie mokymosi sėkmės.
- Klaidos turėtų būti vertinamos kaip postūmis mokytis, ieškoti naujų sprendimo būdų, ugdyti atkaklumą ir atsparumą.

https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-10-10/PATVIRTINTA_Aurelija/00_BP%20ivadas_2022-08-18.pdf

Kompetencijos atnaujintose BP (2)

- Bendrosiose programose siektini **ugdymo rezultatai aprašyti kaip mokinių kompetencijų ugdymo pasiekimai.**
- Pasiekimų sritys ir pasiekimai bendrosiose programose išskirti, remiantis Kompetencijų raidos aprašu, pateikiamu 1 priede.
- Pasiekimai siejami su išskirtais kompetencijų sandais ir jų raiška.
- Mokymosi turinys susietas su kompetencijoms ugdyti aktualiais kontekstais.

Bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos

MOKINIŲ DARBŲ PAVYZDŽIAI, GEROSIOS PATIRTYS

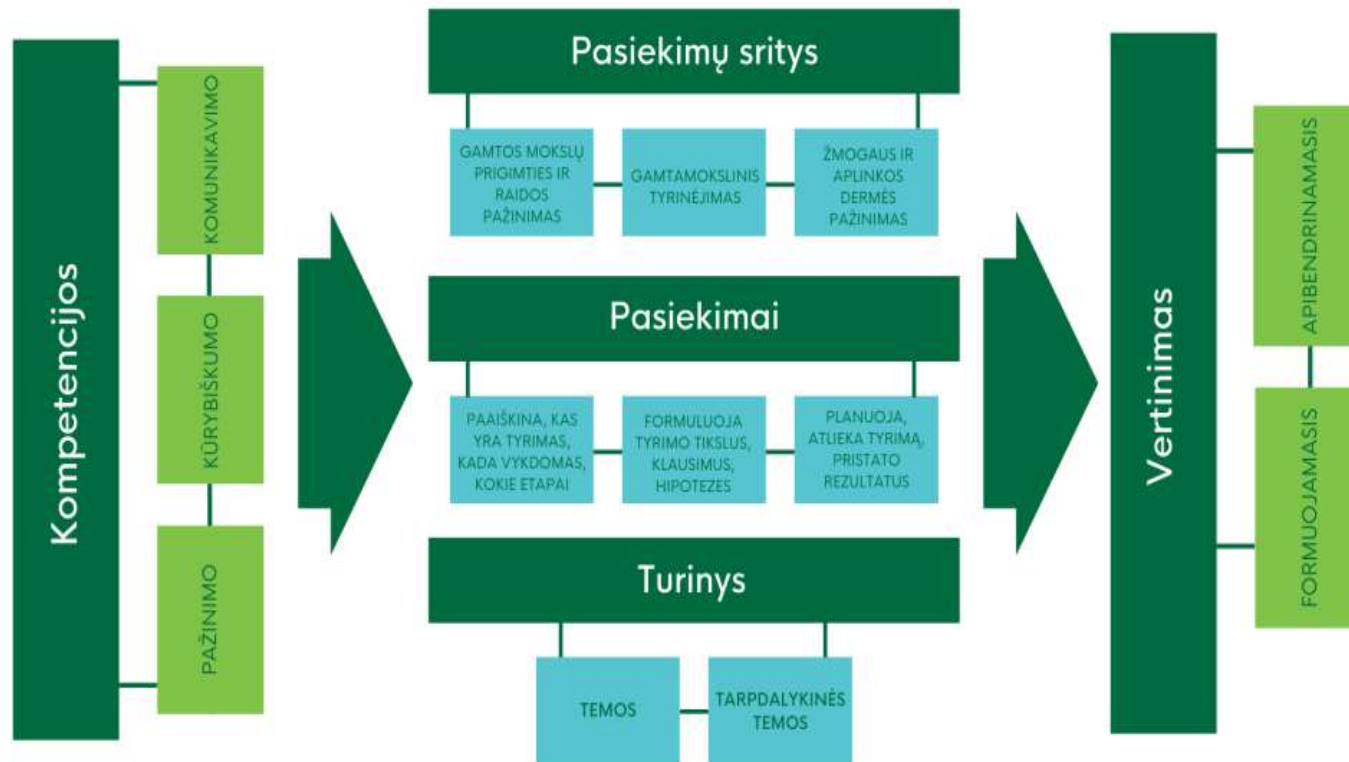
VEIKLŲ PAVYZDŽIAI, PATARIMAI MOKYTOJUI

www.nsa.smm.lt

Parengta. Planuojami atnaujinimai 2023 II ketv.

KOMPETENCIJOS UGDYME. GAMTOS MOKSLŲ PAVYZDYS

- **Programoje pasiekimų sritys žymimos raide (pavyzdžiui, A, B), o raide ir skaičiumi (pavyzdžiui, A1, A2) žymimas tos pasiekimų srities pasiekimas.**
- 19. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas (A).
- Šios pasiekimų srities pasiekimai:
- 19.1. įvardija ir paaiškina, ką tiria gamtos mokslai, kokias problemas sprendžia. Pateikia teorinių ir taikomųjų gamtos mokslų sričių pavyzdžių (A1);
- 19.2. apibūdina gamtos mokslų teorijų, modelių kūrimo, pagrindimo principus, paaiškina teorijų, modelių kitimą (A2);

Pilietiškumo kompetencijos raiška gamtamokslinio ugdymo BP pasiekimuose

Sando Valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje raiška:

- <...>
- **Suvokia, kad** valstybė stiprinama ne tik ją ginant nuo išorės, bet ir tausojant žmogiškuosius, kultūros ir gamtos išteklius. Ugdosi socialinio solidarumo jausmą. Pats **aktyviai dalyvauja tausojant išteklius ir kuriant darnią aplinką.**
- <...>

F2. Paaiškina sąsajas tarp gamtinės ir socialinės aplinkos, gamtos mokslų ir technologijų, nusako žmogaus veiklos poveikį gamtai.

F3. Prisiima atsakomybę ir imasi veiksmų saugant gamtą ir racionaliai vartojant išteklius.

70 / 30 bendrosiose programose (BP 30 punktas)

- Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa neskirstoma į dalykus, pateikiamos tik ugdymo(si) turinio gairės, todėl ši nuostata netaikoma.
- Pradiniame ir pagrindiniame ugdyme 70 / 30 nuostatos įgyvendinimas ir proporcijos dydis gali skirtis priklausomai nuo dalyko logikos, tikslų, klasės, mokymo tradicijos.
- Viduriniame ugdyme ši nuostata realizuojama per mokinio pasirenkamus dalykus.

Visas mokymo(si) laikas skiriamas bendrosiose programose apibrėžtiems pasiekimams ugdyti.

Siūlymai mokytojo nuožiūra skirstomų 30 proc. pamokų

Rekomenduojama neplėsti mokymosi turinio (matematika) nagrinėjant naujas temas, o šį laiką skirti:

- privalomo mokymosi turinio temų įsisavinimui, žinių gilinimui;
- kurso kartojimui;
- aktualaus turinio, naujų realijų įtraukimui;
- tarpdalykinių temų plėtojimui;
- naujų mokymosi metodų taikymui;
- projektinių veiklų organizavimui;
- skaitmeninių priemonių taikymui;
- pažintinei, kultūrinei, meninei, kūrybinei veiklai.

Pavyzdys (1). Fizika

Pasirenkamas aktualus turinys gilesniam mokymuisi, plėtojamos tarpdalykinės temos, skiriama daugiau laiko tam tikriems gebėjimams, vertybinėms nuostatomis ugdyti, organizuojamos projektines ir kitos pažintinės kūrybinės veiklos.

7 klasė

Mokymo(si) turinio tema	Siūlymai
26.1.1. Garsas	Edukacinė ekskursija į KTU ir VDU garso laboratoriją. Edukacinė ekskursija ir praktinės veiklos Kauno kolegijos garso įrašų studijoje.
26.2.1. Šviesos reiškiniai	Kauno technikos kolegijos nuotolinė edukacija „Plaukas, ant kurio „kabo“ Internetas“ http://www.ktk.lt/busimiems-studentams/nuotolines-edukacijos-moksleiviams/
26.2.2. Optiniai prietaisai	Ekskursija į Molėtų observatoriją. Ekskursija ir mokymosi veiklos Kauno kolegijos optikos laboratorijoje. Ekskursija ir mokymosi veiklos VU mokomojoje optikos laboratorijoje.

Pavyzdys (2). Istorija

Nuostata – rekomenduojamas turinys besąlygiškai siejasi su istorija.

Pasirenkamas turinys [...] gali būti skirtas:

[...]

istoriniu šaltiniu nagrinėjimui;
tikrovės kontekstu analizei;
artimos aplinkos paveldo pažinimui
(paveldo objektus rekomenduojama naudoti kaip istorijos pažinimo šaltinius);
projektu vykdymui;
tiriamųjų darbu, jeigu jiems įprasto laiko nepakanka, įgyvendinimui ir aptarimui.

7 klasė. Senovės istorija

Rekomenduojamos temos:

- Žmogaus kilmės teorijos
- Archeologiniai radiniai – pagrindinis archeologijos mokslo šaltinis
- Tarp metropolijos ir kolonijos: graikų kolonizacija
- Kinijos civilizacija: susikūrimas ir reikšmingiausi jos bruožai
- Indijos civilizacija: susikūrimas ir reikšmingiausi jos bruožai
- Didžiosios religijos: budizmas, hinduizmas
- Piliakalniai – Baltų epochos liudininkai

Mokytojo dienos Regata

Mero taurei laimėti

Netradicinės dienos Mokytojo dienos Regatos vykdymo tikslas ir uždaviniai:

Populiarinti rekreacinį irklavimą vikingų laivais mokinių, mokytojų, tėvų, Prienų miesto ir Prienų rajono bendruomenių tarpe:

- Išaiškinti stipriausią vikingų irklavimo varžybų komandą.
 - Gerinti mokinių, mokytojų, tėvų, bendruomenės narių sveikatą.
 - Ugdyti bendradarbiavimo, kolektyviškumo jausmus.
- Dalyviai: Prienų rajono savivaldybės, Kauno miesto savivaldybės, Klaipėdos miesto savivaldybės 8 - 12 klasių mokiniai ir mokytojai.
- **Komandą sudaro: 14 irkluotojų (iš jų privalo būti 4 merginos - irkluoti), 1 vairininkas ir 1 būgnininkas.**
 - Žolės slidžių varžybose dalyvauja 10 mokinių.
 - Virvės traukimo varžybose dalyvauja 6 mokiniai.
 - Mini golfo varžybos - individualios.
 - Komandos formavimo estafetė – 16 mokinių.
 - Liaudies šokiai ir dainos.

Nugalėtojų nustatymas:

- Irklavimo varžybų Prienų savivaldybės Mero taurei laimėti komanda nugalėtoja nustatoma pagal geriausią distancijos įveikimo laiką.
- Žolės slidžių varžybose komandos traukia burtus ir suskirstomos poromis. Komanda nugalėtoja išsiaiškinama pagal distancijos įveikimo laiką.
- Virvės traukimo varžybose komandos traukia burtus, kurios komandos rungsis tarpusavyje. Komanda 1 kartą nutraukusi priešininkus patenka į kitą varžybų etapą.
- Didžiajame ir mažajame finale komandos nugalėtojos 1 kartą turi nutraukti priešininkus.
- Mini golfas – individuali rungtis.
- Komandos formavimo estafetė – nugalėtoja tampa komanda greičiausiai atlikusi užduotį.

Ugdomos kompetencijos: komunikavimo, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė, pažinimo, kūrybiškumo skaitmeninė..

Dalykų integracija: fizinis ugdymas, muzika, dailė, lietuvių kalba, pilietinis ugdymas, civilinė sauga, etika.

Vertinimas - formuojamasis (esamos situacijos įvertinimas, mokytojo kokybinis grįžtamasis ryšys apie mokinio/komandos atliktas veiklas)

Įsivertinimas - klasės vadovas klasės valandėlių metu (pirmadienį) skatina auklėtinius įsivertinti, apmąstyti savo veiklą netradicinės dienos - renginio metu.

MOKYTOJO DIENOS REGATA 2022

Prienų rajono savivaldybės mero taurei laimėti
SPALIO 8 D. NUG 11 VAL. PRIENŲ ESTRADOJE

SPORTO
RĖMIMO
FONDAS

(kvepti, judėti)

ŠVENTĖS PRADŽIA 11:00 VAL.

PROGRAMA:

- LENKTYNĖS VIKINGŲ LAIVAIS
 - ĮVAIRIOS NETRADICINĖS RUNGTYS IR ESTAFETĖS
 - MENINĖ PROGRAMA
 - VAIŠĖS: ŽUVIENĖ IR TRADICINĖ KOŠĖ
- ŠVENTĖS PABAIGA
IR APDOVANOJIMAI 13:30 VAL.

REGATOS RĖMĖJAI

Lietuvos Respublikos
Seimo narys
Andrius Palionis

PRIENŲ
RAJONO
SAVIVALDYBĖ

REGATOS PARTNERIAI

kvitrina.com

ORGANIZATORIUS

Planavimas

Naujas

Tradicinis

Kompetencijos ir dalykai yra „užkoduoti“ programoje

Faktai negali būti tik pasakomi. Jų ieškojimas irgi yra veiksmas, kai mokoma(si).

Kompetencijų ugdymas vyksta, kai mokiniai: analizuoja, palygina, grupuoja, atlieka tyrimą, stebėjimą, dirba grupėse, kuria pranešimus, aptaria ir pristato savo darbus...

Kompetencijų ugdymo kontekste ugdomi ir dalyko pasiekimai.

Dalyku ugdoma kompetencija

DALYKAS + KAIP TO DALYKO MOKYSIMĖS?

Turinys yra ne tik „Ką?“, bet ir „Kaip?“

- Dalykiniai gebėjimai ugdomi tada, kai informacija yra renkama, o ne tik išklausa ar tik „dėstoma“.
- Viskas atliekama su veiksmu ir mokinio įgalinimu.

Kompetencijoms reikia situacijų, konteksto ir dalyko turinio!

- ieškant informacijos;
- pasirenkant tinkamus informacijos šaltinius;
- rūšiuojant ir nustatant esminę informaciją;
- renkantis tinkamą formą rezultatams pristatyti;
- klasifikuojant, lyginant ir tyrinėjant.

Kompetencijų ugdymą koduojame ir mokymosi uždavinyje

SESG

Komunikavimo

Grupėse surinkti informaciją apie pasirinktą šalį ir ją pristatyti.

Kompetencijas reikia įsivertinti!

Veiklos įsivertinimo kriterijai

*Atsakingai atlikau komandinio darbo rolę
Surinkau esminę informaciją
Sukūriau pranešimą
Pristačiau pasirinktą šalį*

Kam visa tai?

Orientuojamės į tai
**kaip veikė
mokiniai**, o ne kiek
atliko užduočių.

www.nsa.smm.lt

Pasiekimų lygių požymiai: skalės

Dažniausiai naudotos trys skalės (savarankiškumo, sudėtingumo, konteksto):

Savarankiškumo

padedamas – procesą moderuoja ir jame dalyvauja mokytojas;
naudodamasis netiesiogine pagalba – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, vadovaudamasis pateiktais kriterijais;
konsultuodamasis – tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
savarankiškai – užduotį atlieka be pagalbos

Konteksto

artima aplinka – mokiniui pažįstama, kasdienė aplinka (pavyzdžiui, mokyklos, namų);
įprastas kontekstas – jau nagrinėtos kokio nors reiškinio, proceso sąlygos, aplinkybės;
naujas, neįprastas kontekstas – dar nenagrinėtos kokio nors reiškinio, proceso sąlygos, aplinkybės, reikalaujančios prisitaikymo ir naujų sprendimų

Sudėtingumo

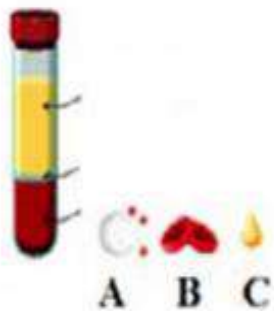
- **paprasciausiomis** vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia 1 žingsnio (pavyzdžiui, tyrinėjant istorinį šaltinį, surinkti reikiamą medžiagą);
- **paprastomis** vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia ne mažiau kaip 2 žingsnių (pavyzdžiui, tyrinėjant pasirinktus šaltinius, surinkti reikiamą informaciją ir pateikti atsakymą į probleminį klausimą);
- **sudėtingomis** vadinamos užduotys, tyrimai, situacijos, atvejai, kuriems išnagrinėti, surasti sprendimą ar atsakymą reikia 3 ir daugiau žingsnių (pavyzdžiui, atlikti šaltinio analizę, o duomenis pateikti juos apibendrinus arba nurodant priežasties ir pasekmės ryšius)

Užduočių pavyzdžiai – Įgyvendinimo rekomendacijose

Patenkinamas pasiekimų lygis:

Įprastas kontekstas

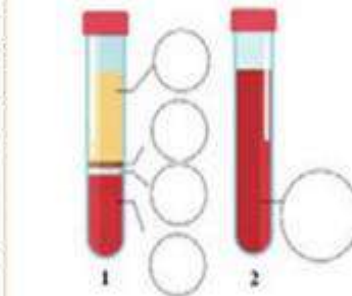

pav. iš <http://inx.lv/lgNG>

Paiškinimas:

Mokiniui pateikiama lentelė atpažintiems komponentams ir sudėtyje. Aukštesnysis pasiekimų lygis: Neįprastas (akademinis) kontekstas

1. Kokios kraujodėklės? Atsakydami parašykite šias raides ir jų funkcijas.
2. Kokios dvi reikšmingos centrifugavimo funkcijos?
3. Kokią funkciją atlieka eritrocitų dalis pažeidus kraujotaką?

pav. iš <http://inx.lv/lgus>

Paiškinimas:

Mokiniui pateikiamas paveikslas su dviem mėgintuvėliais: kraujo mėginys po kraujo komponentų nusodinimo (1) ir prieš (2).

Mokinys turi turimas žinias apie kraujo sandarą ir jo funkcijas susieti su skirtinga kraujo komponentų mase:

1. paaiškinkite, kodėl po kraujo centrifugavimo, skirtingos kraujo dalys išsisklaido;
2. prie 1 mėgintuvėlio tuščiuose apskritimuose schemiškai nupieškite, kokie kraujo sudedamieji komponentai po kraujo nusodinimo proceso matomi.

www.nsa.smm.lt

MOKYKLOS STRUKTŪROS IR PROCESAI

STRUKTŪRINĖS SĄLYGOS KOMPETENCIJŲ UGDYMIUI

Bolam et al
(2005)

KULTŪRINĖS SĄLYGOS BESIMOKANČIOJE BENDRUOMENĖJE

Nauja mokymosi kultūros samprata Suomijoje

Mokyklos kaip mokymosi bendruomenės

www.britishcouncil.org

NBE, 2014 m.

Kaip keičiasi Suomijos mokyklų kultūra?

- Mokiniai dalyvauja kuriant jų ugdymo(si) programą. Vykdoma daugiau projektų, grupėse svarstomos ir sprendžiamos realios problemos.
- Vyrauja mokymosi aplinkos įvairovė – mokymasis dažniau vyksta ne klasėje, o tikroviškoje aplinkoje.
- Į programą įtraukiami aktyviojo mokymosi metodai, pvz., dažnai vykdomi draminiai vaidinimai, apsikeitimas vaidmenimis, debatai ir žaidimai.
- Mokiniai daugiau juda, o ne sėdi.
- Skirtingo amžiaus ir skirtingose klasėse besimokantys vaikai daugiau dirba kartu.
- Mokytojai daugiau dirba kartu (mokydami bendradarbiauja).
- Mokiniai gali būti mokytojais, o mokytojai – mokiniais.
- Dėmesys skiriamas neskubotam ir ramiam mokymuisi.
- Vykdoma mažiau baigiamųjų testų ir teikiama daugiau palaikančio grįžtamojo ryšio. Mokiniai vertina save arba klasės draugus.

Kompetencijomis grindžiamoje ugdymo programoje

didžiausias dėmesys skiriamas tam, ką mokiniai turėtų gebėti **atlikti**, nesusitelkdama į tai, ką jie turėtų **žinoti**.

www.britishcouncil.org

Konstruktivus suderinimas

Kiek leidžiame mokiniams pasireikšti ir panaudoti savo žinias bei turimas kompetencijas įvairiose situacijose?

Ko mokiniai mokosi ir ką geba atlikti pasibaigus mokymuisi?

Ką, kaip ir kada vertiname?

Jeigu nepakeisime, kaip
vertiname, nieko
nepakeisime.

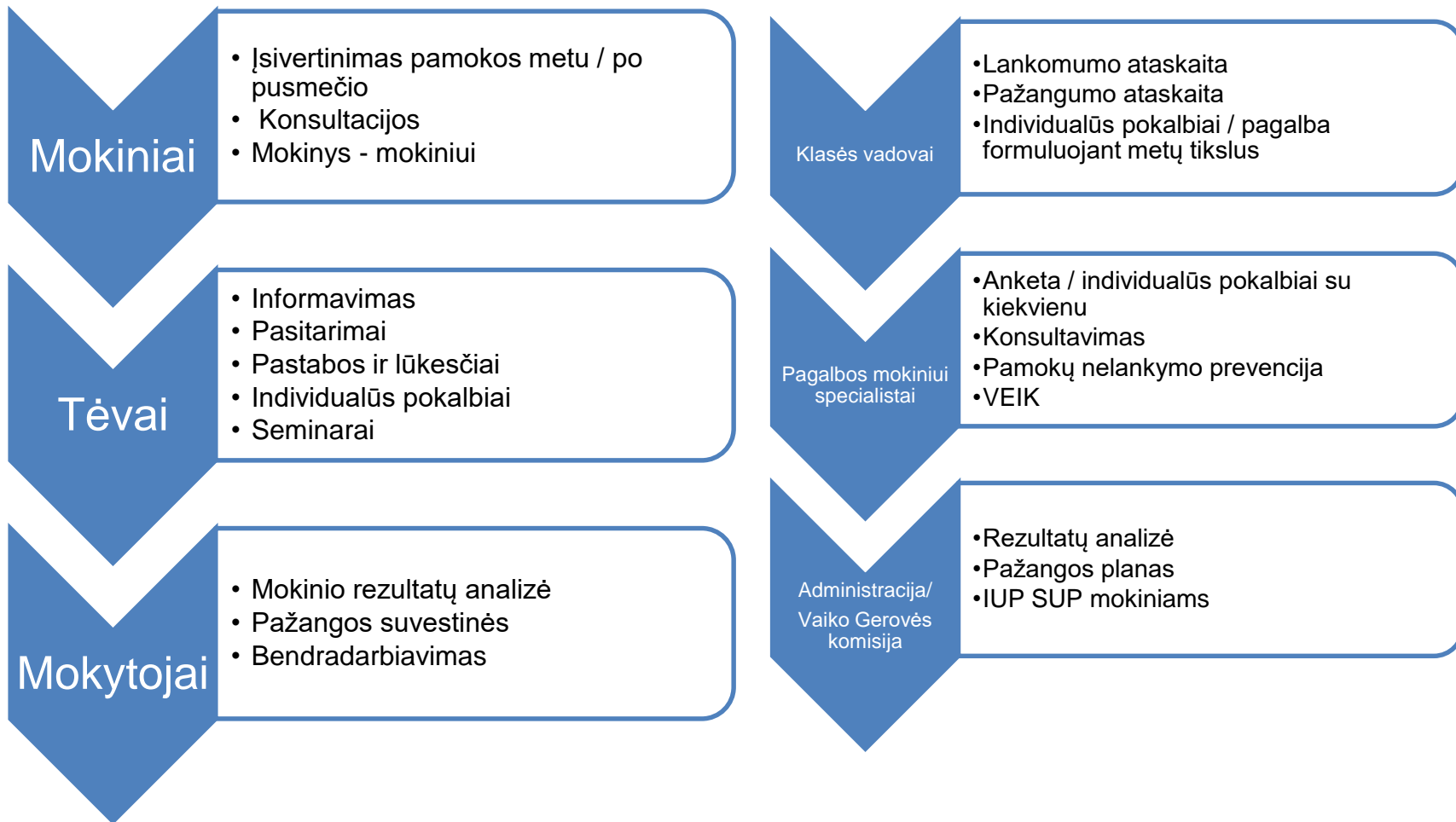

www.britishcouncil.org

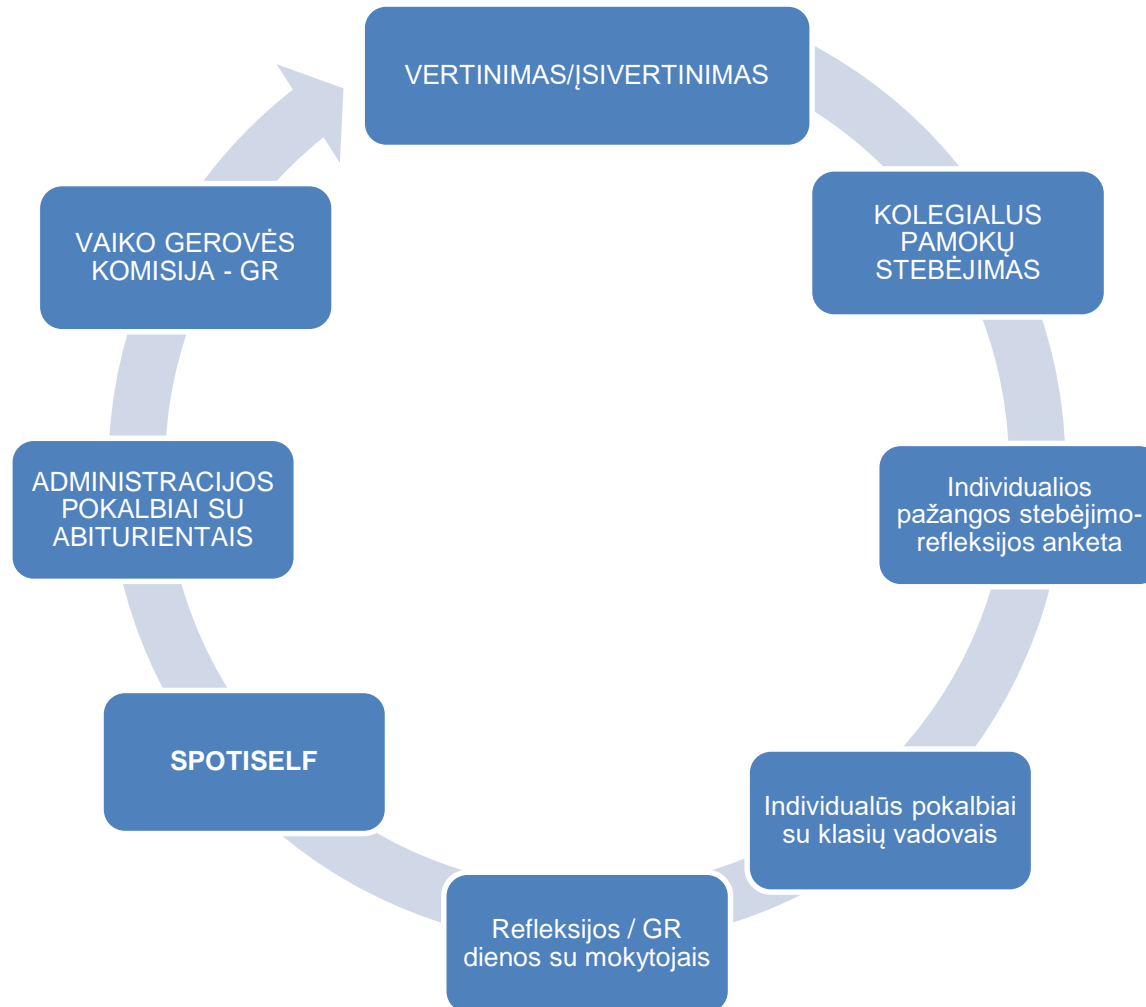
Mokymosi struktūros

- Pamokų/mokymosi dienų struktūra
- Mokymosi veiklų/metodų įvairovė
- Mokymosi erdvės/aplinkos/ištekliai
- Mokymosi pagalbos sistema
- Vertinimo ir grįžtamojo ryšio sistema
- Dalykinio/integruoto UT santykis
-

MOKYMOSI PAGALBOS SISTEMA

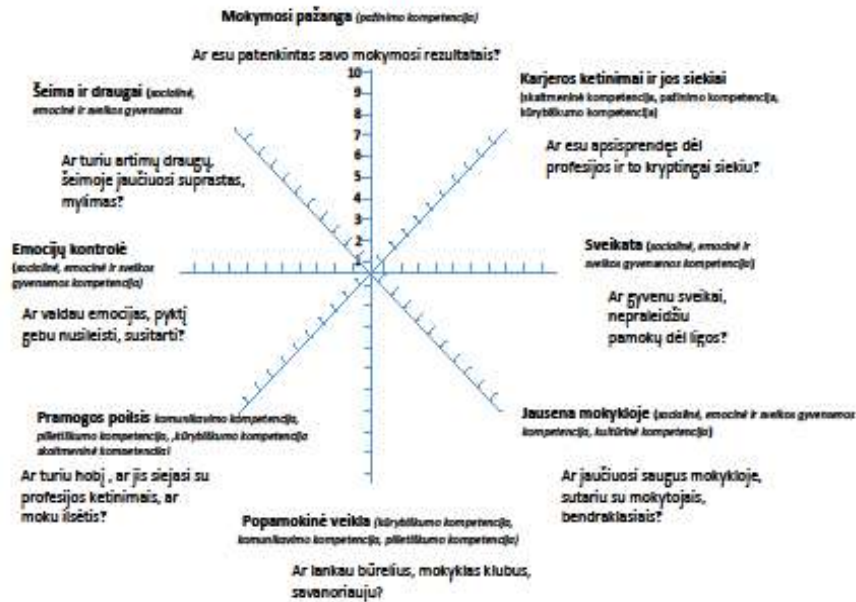
VERTINIMO IR GRĮŽTAMOJO RYŠIO SISTEMA

_____ klasės mokinys

INDIVIDUALIOS PAŽANGOS (KOMPETENCIJŲ) ĮSIVERTINIMAS

2022 -2023 m.

Mano šių mokslo metų tikslas (pildyti po pokalbio su klasės vadovu)

Kokiomis priemonėmis sieksiu šio tikslo?

- 1.
- 2.
- 3.

Tėvų pastabos ir lūkesčiai:

_____ klasė

Ar pavyko įgyvendinti praėjusiais mokslo metais iškeltą tikslą?

Mano šių mokslo metų tikslas (pildyti po pokalbio su klasės vadovu)

Kokiomis priemonėmis sieksiu šio tikslo?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Užduotis darbui grupėse:

Pasidalinkite savo patirtimi, kaip skatinate mokinius praktikoje taikyti akademinės žinias ir aktyviai veikti (pvz. projektinė, tiriamoji, kūrybinė, pilietinė ir kt. veikla). Kokias kompetencijas mokiniai plėtoja? Kaip tai vertinama?

1 UŽDUOTIS

MOKYMOSI ERDVĖS/ APLINKOS

Naujos galimybės

- Kompetencijomis grįstas ugdymo turinys
- 30 proc. savarankiškai kuriamo ugdymo turinio
- Dalykinė integracija, tarpdiscipliniškumas
- Mokyklų vidaus ir lauko erdvės
- Informacinės technologijos, virtualios erdvės
- Mokyklų bendruomenė ir socialiniai partneriai

„Paslėpto“ ugdymo turinio šaltiniai

Fizinė mokymosi erdvė

Priėmimo, įvedimo į mokyklą tvarka

Galios, valdžios, hierarchijos raiška. Kas turi/neturi galią;

Kas teigiama vs. Kas daroma

Komunikacija: kalbos kultūra, kūno kalba, pasakojamos istorijos

Kaip kalbama vs. Kas kalbama

Humoras

Kokie dalykai laikomi svarbiais, o kokie realiai vertinami;

Kas privaloma, o kas pasirenkama

Stereotipai ugdymo turinyje ir procese (lyčių, tautų, ir kt.)

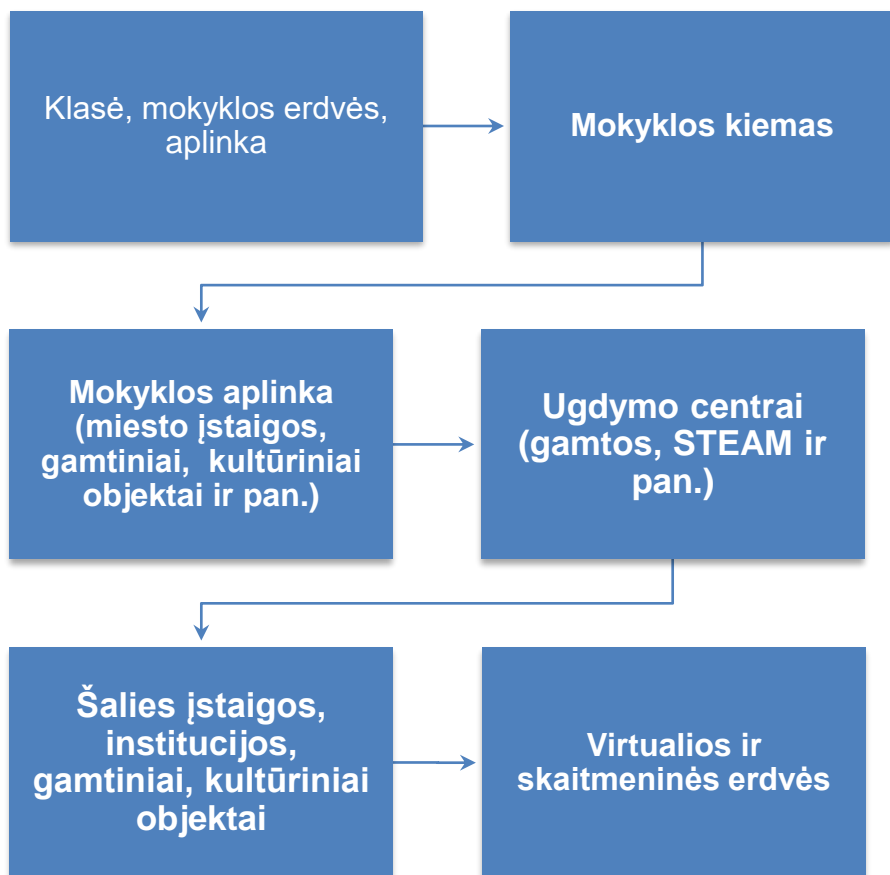
Mokymosi ir rūpinimosi mokinių ir mokytojų gerove balansas

Tarpusavio santykiai: mokiniai-mokytojai-vadovai-tėvai....

Bendraamžių pokalbiai ir elgsenos koridoriuose.

Mokinių grupės: kas su kuo, kas prieš ką, savieji ir svetimieji

Išsiplėtusios mokymosi erdvės

“Ugdymo aplinka atvira - nuo tradicinių klasių erdvių pereinama prie „klasių be sienų“: ugdymo(si) procesas gali vykti ir koridoriuose, holuose, bibliotekoje, mokyklos kieme ir kitose vidinėse bei išorinėse mokyklos erdvėse. Patalpos patogios, funkcionalios, lengvai pertvarkomos, maloniai spalvingos, stimuliuojančios mąstymą, kūrybiškumą, mokymąsi. Numatytos galimybės mokytis individualiai ir grupėmis, tyloje ir bendraujant, „švariai“ ir naudojant įvairias tepančias medžiagas bei priemones. Mokiniai prisideda prie mokyklos aplinkos kūrimo savo idėjomis ir darbais, dalyvauja kuriant aplinką, kurioje jiems gera, įdomu ir smagu būti. Demonstruojami ne tik baigti mokinių darbai, tampantys jos puošybos elementais, bet ir darbo, kūrybos, diskusijų procesas – užrašai, eskizai, planai, modeliai ir pan. Mokykla nesibaimina aplinkų ir baldų išskirtinumo, neįprastumo. “

(Geros mokyklos koncepcija, 2015)

ISM Švietimo lyderystės magistrantės Vida Giedraitienė, Žydrė Jankevičienė, Virginija Kerevičienė, Rasa Pakalniškienė

Transparency International „Dalyvaujamas biudžetas“

PASIŪLYK SAVO IDĖJĄ!

DALYVAUJAMASIS BIUDŽETAS

1) Idėjos pavadinimas:

2) Tikslas:

3) Idėjos nauda mokyklos bendruomenei:

4) Trumpas idėjos aprašymas:

5) Bendra veiklos suma (Eur):

6) Detalus išlaidų paskirstymas (Eur):

Suma	Pavadinimas	Aprašymas (iki 100 žodžių)

IŠ VISO:

7) Idėjos autorius (-iai):

8) Priedai (pvz., nuotraukos, moksleivių apklausa/nuomonės, brėžiniai, schemos ar kita informacija, papildanti idėjos aprašymą):

Eil. nr.	Pavadinimas
1)	
2)	
3)	

Mėnuo	Numatomos veiklos
sausis	<ul style="list-style-type: none"> Sutariama dėl dalyvaujamojo biudžeto (DB) taisyklių. Kartu administracija ir iniciatyvos aktyvu sutariame dėl esminių DB įgyvendinimo sąlygų, nustatome, kokio tipo projektus galės siūlyti gimnazistai, į kuriuos mokyklos atstovus jie galės kreiptis, kai jiems reikės patarimų ar pasikonsultuoti.
Sausis - Vasaris	<ul style="list-style-type: none"> Pristatomas procesas visai mokyklos bendruomenei - dalyvaujamojo biudžeto iniciatyvos pradžia. TILS surengs diskusijas su moksleiviais apie tvaraus biudžeto sudarymą, lėšų paskirstymą, skaidrumą, pristatys dalyvaujamojo biudžeto eigą ir taisykles. TILS surengs konsultaciją „Ką norėtum pakeisti savo mokykloje? Tam turi X eurų – pasiūlyk savo idėją“.
Vasaris-Kovas	<ul style="list-style-type: none"> Projektų pasiūlymai. Moksleiviai kurs ir pateiks savo projektų pasiūlymus įgyvendinimui mokykloje (pagal TILS paruoštą ir su Jūsų mokyklos administracija suderintą modelį). Vertinimas, projektų tobulinimas. Moksleivių pasiūlymai bus vertinami pagal nustatytus kriterijus (pvz., ar projektas patenka į moksleiviams paskirto biudžeto ribas, ar projektas turės tęstinių išlaidų, kurios ilgai gali sudaryti sunkumų, ar projektas bus naudingas daugumai moksleivių ir pan.). Esant poreikiui, projektų pasiūlymai galės būti tobulinami pagal nustatytas taisykles.
Kovas	<ul style="list-style-type: none"> Moksleivių pasiūlymų viešas paskelbimas, pristatymas ir balsavimas. Moksleiviai pateiks galutinius savo projektų pasiūlymus, juos skelbs viešose mokyklos erdvėse ir pristatys bendro baigiamojo renginio metu. Vyks balsavimas už pristatytus projektus.
Balandis-Gegužė	<ul style="list-style-type: none"> Įvertinimas. Projekto metu TILS ir administracija matuos dalyvaujamojo biudžeto poveikį (klausimynai eksperimento pradžioje ir pabaigoje). Gerosios praktikos perdavimas. TILS, atsižvelgdamas į apklausų rezultatus bei DB rezultatus, paruoš praktines gaires, skirtas dalyvaujamojo biudžeto įgyvendinimui didesnėse mokyklose. Laimėjusios idėjos įgyvendinimas. Pagal iš anksto administracijos suderintą DB modelį, mokykla įsipareigoja įgyvendinti išrinktą idėją iki konkrečiai nustatytos datos.

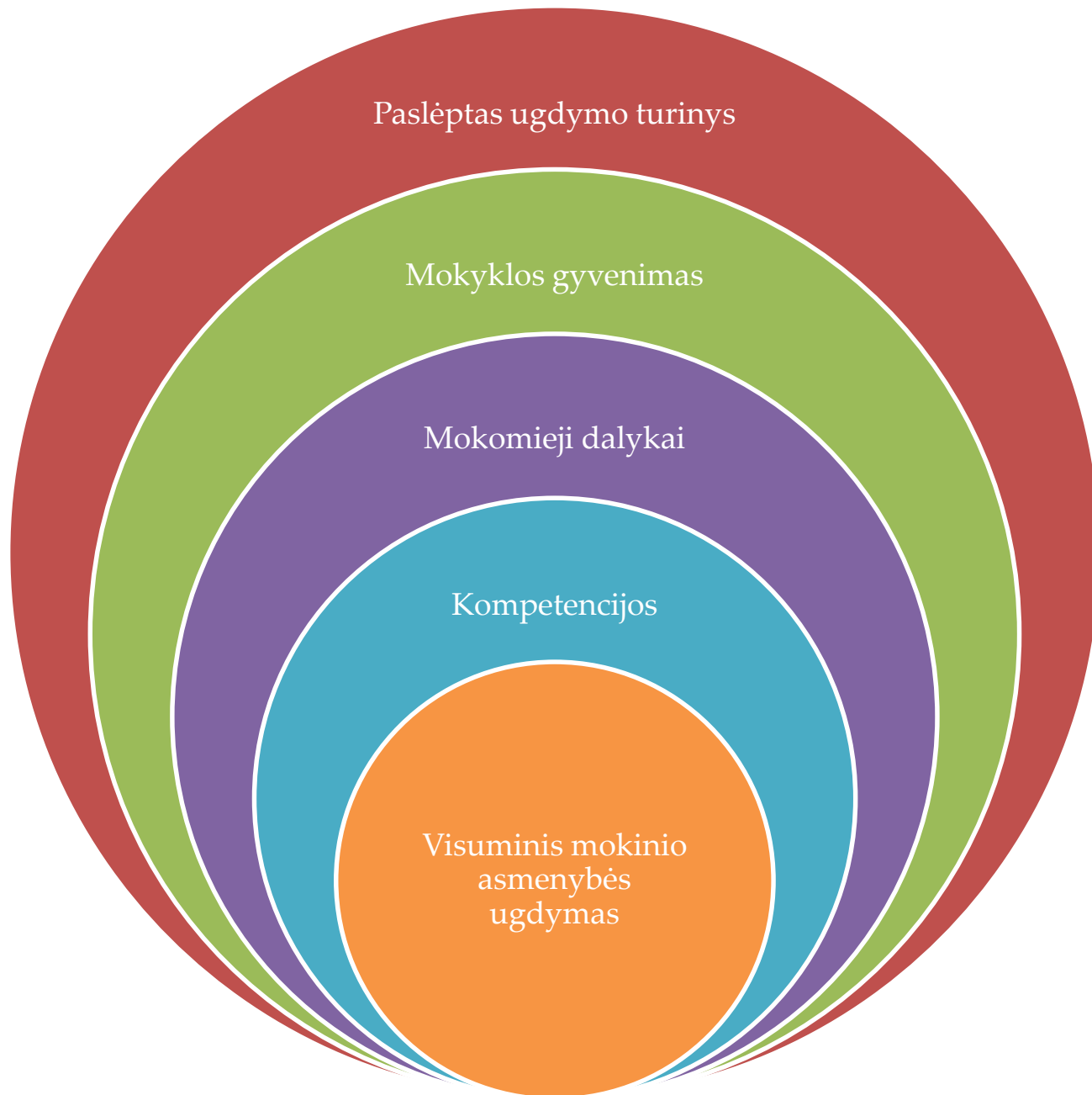
Užduotis darbui grupėse:

Kaip turimas mokyklos erdves galime geriau pritaikyti kompetencijų ugdymui ?

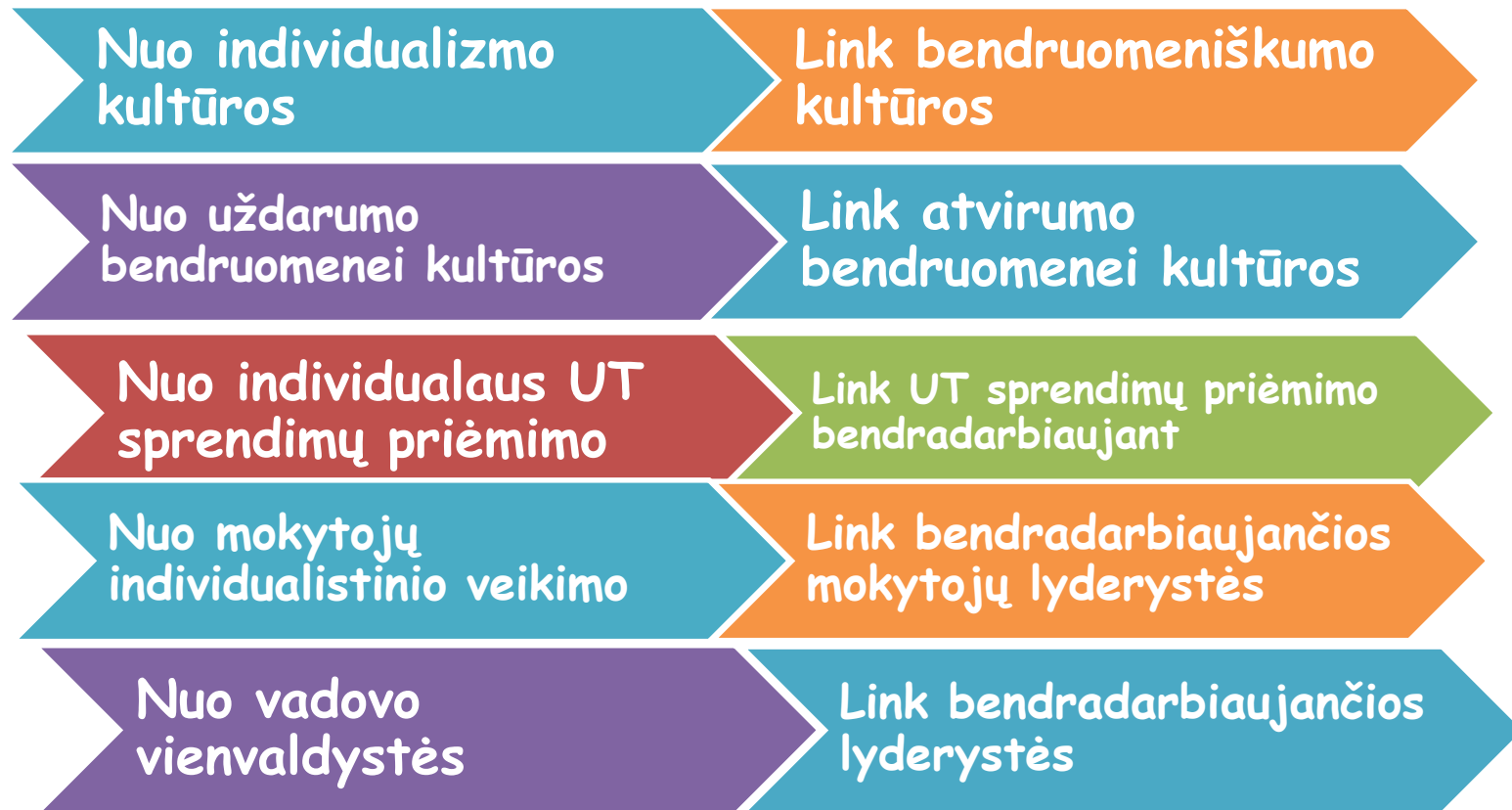
2 UŽDUOTIS

MOKYKLOS KULTŪRA siejasi su bendruomenės narių motyvacija

Kokiai kultūrai mokyklas įgalina kompetencijomis grįstas UTA ?

Mokyklos kultūros kūrimas

Ugdymo programa

Vertybės, vizija

Taisyklės

Mokymosi aplinka

Sąveika

Mokymo metodai ir stiliai

Nusistovėjusi tvarka

Formalieji
aspektai

Neformalieji
aspektai

Ekspertų patarimai, padėsiantys įgyvendinti ugdymo programą

www.britishcouncil.org

- ✓ Reforma – visiems jos dalyviams daug reiškiantis mokymosi projektas
- ✓ „Nei vienas mokytojas neturi būti paliktas vienas“
- ✓ Mokytojams privaloma įgyvendinti šią ugdymo programą
- ✓ Reformos priešastys turi būti aiškiai pateikiamos
- ✓ Pradėkite mokytis nuo bendrųjų programų gairių
- ✓ Bendras sąvokų supratimas kuria prielaidas įsipareigoti
- ✓ Atsparumas yra esminė proceso dalis
- ✓ Mokytojams reikia nesudėtingų priemonių, kurias galėtų taikyti nuo pat pradžių
- ✓ Direktoriai ir mentorai – naujos metodikos ir pedagogikos pavyzdžiai
- ✓ Pradėkite nuosekliai kurti naujos mokyklos kultūros praktiką

16

**KAIP MOTYVUOTI SAVE IR
KITUS?**

PAVOJUS
NEPASITIKĖJIMAS

Saugus
priklausymas
(SAĶLYGOS)

PAVOJUS
UTA

PAVOJUS
KONKURENCIJA

PAVOJUS
TĖVAI

Sėkmės taisyklės vadovui / mokytojui įgyvendinant UTA

- Laužyti taisykles
 - Treniruoti savo protą
 - Būti kantriam
 - Prisiimti atsakomybę
 - Pranokti save
 - Kalbėti paskutiniam
 - Būti autentiškam
 - Rasti savo aistrą
- **PRADĖTI NUO
KLAUSIMO
KODĖL?**

Pusiausvyra tarp savęs supratimo,
empatijos ir objektyvios perspektyvos

PSICHOLOGINIS ATSPARUMAS

Kodėl reikia permąstyti, ką reiškia psichologinis atsparumas?

„Mokymosi srityje psichologinis atsparumas nereiškia paprasčiausio „mėginimo susidoroti su sunkumais iki kol sulauksite pensijos“.

Julia Steward

- Psichologinis yra atsparumas (angl. *resilience*) - pozityvus psichologinis gebėjimas atsilaikyti ir atsitiesti po neapibrėžtumo, konflikto, nesėkmės (ar netgi teigiamų pokyčių, pvz., paaukštinimas, išaugusi atsakomybė darbe).
- Psichologinis atsparumas įgalina žmogų prisitaikyti prie situacijos ir eiti į priekį net ir patyrus reikšmingus pokyčius ar susidūrus su neigiamais įvykiais.

Kaip ugdytis psichologinį atsparumą?

- laikas poilsiui ir (ypač!) laikas sau

- pasivaikščiojimas miške

- fizinis aktyvumas

- iššūkio suskaidymas į mažus, pasiekiamus tikslus

- savo stipriųjų pusių žinojimas ir šių gebėjimų / įgūdžių taikymas veikloje

- sveiki socialiniai santykiai (kuo mažiau toksiškų žmonių aplink)

- žinojimas, kada ir kur kreiptis pagalbos.

“Minčių auditas”

6 galingų klausimų sąrašas

- Kiek **DIDELĖ** problema skalėje nuo 1-10?
- Kiek **SVARBU** tai, kas įvyko, bus po 6 mėnesių?
- Ar jūsų reakcija buvo **EFEKTYVI** ir **ATITINKAMA**?
- Kokių veiksmų galite imtis dabar situacijai **PAKEISTI**?
- Ką sekantį kartą **DARYSITE** kitaip?
- Ką pozityvaus galima **IŽVELGTI** šioje situacijoje?

**„Aukščiausia Mokytojo
meistrystė
yra pažadinti
džiaugsmą kurti ir norą
sužinoti“**

Albertas Einšteinas (1879 – 1955)

